
Olsztyn, st. XXIII, wyk. 1, gm. loco, woj. warmińsko- mazurskie, AZP 24-61

Informator Archeologiczny : badania 34, 246-247

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

wej części średniowiecznego miasta, tzw. Nowego Miasta. Założony wykop miał powierzchnię około 5 arów i głębokość około 4 m. W badanych warstwach stwierdzono: do głębokości około 2 m nawarstwienia gruzowiskowo-zasypanych wraz z relikami murów fundamentów dawnej zabudowy. Poniżej wystąpiły nawarstwienia kulturowe miasta średniowiecznego i nowożytnego zawierające humus ze szczątkami organicznymi. Odsłonięto konstrukcje drewniane 4 kloak. W wypełniskach kloak znaleziono ceramikę: liczne całe naczynia i ich fragmenty, kawałki kafli, fragmenty naczyń i innych wyrobów szklanych, liczne kości zwierzęce i inne szczątki organiczne (pestki owoców, łupiny orzechów). W pozostałych warstwach kulturowych odkryto znaleziska związane z etapami rozwoju miasta: fragmenty ceramiki, wyroby i ścinki skórzane, fragmenty szkła, przedmioty metalowe i drewniane, kości zwierzęce.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, s. 337-348.

Obierwia-Smolińska, st. 10, gm. Lelis, woj. mazowieckie, AZP 37-70/52

patrz: neolit

Ojców, Jaskinia Łokietka, st. 24, woj. małopolskie, AZP 99-55/22

patrz: paleolit

Olszówka, st. (Aut. 70), gm. Gardeja, woj. pomorskie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

OLKUSZ, ul. Mickiewicza, gm. *loco*, woj. małopolskie

- kompleks kościoła Świętego Ducha i klasztoru datowany na koniec okresu średniowiecza (XV w.) - okres nowożytny

Nadzór archeologiczny, przeprowadzony we wrześniu przez Dariusza Rozmusa (autor sprawozdania, D. Rozmus Badania Archeologiczne-Dokumentacja Zabytków). Finansowane przez Urząd Miejski w Olskuszu.

Teren, na którym przeprowadzono prace związane z położeniem kabla światłowodowego, był w przeszłości poddany rozlicznym pracom ziemnym, co spowodowało przemieszanie materiału archeologicznego.

Niewątpliwym sukcesem jest odkrycie reliktyw muru kamiennego. Są to prawdopodobnie pozostałości fundamentów zabudowań związanych z kompleksem kościoła Świętego Ducha i klasztoru „duchaków”. Dzięki badaniom geofizycznym można w miarę dokładnie określić zasięg reliktyw głównej kubatury klasztoru. Badania archeologiczne w tym rejonie spowodowałyby jednak całkowite zniszczenie zabytkowego parku. Będzie to rzutować na planowanie ewentualnych przyszłych inwestycji w tej części miasta.

W przypadku zabytków ruchomych uwagę zwraca medalik św. Teresy de Avila kanonizowanej w 1622 r., co stanowi terminus post quem dla znalezisk tego typu (kult świętej mógł się co prawda szerzyć wcześniej, ale na ziemiach polskich należy przyjąć jego wystąpienie raczej w XVII w.). Ciekawym znaleziskiem również rączka noża lub szydła zdobiona ornamentem kropek. Najstarsza ceramika pochodzi z XV w.

Dokumentacja i materiały zabytkowe z badań znajdują się w Miejskim Ośrodku Kultury w Olskuszu.

OLSZTYN, st. XXIII, wyk. 1, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 24-61

- zamek z okresu późnego średniowiecza, nowożytności

Wyprzedzające badania archeologiczne, przeprowadzone od 10 do 22 lipca przez mgr Izabelę Mirkowską (autorka sprawozdania, WKZ w Olsztynie). Finansowane przez Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.

Badania archeologiczne przeprowadzono na międzymurzu południowym olsztyńskiego zamku. Ich celem była potrzeba ustalenia danych odnośnie do budowy i stanu zachowania późnośredniowiecznego muru obronnego, na którym częściowo jest posadowiony budynek nazywany „magazynem solnym”. Mur obronny, na którym opiera się południowa ściana budynku, ma zniszczone lico ceglane. W wielu miejscach powypadały poszczególne partie muru oraz wykrużyła się zaprawa między ceglami. Prace wykopaliskowe prowadzono pod kątem przewidywanego remontu budynku „magazynu solnego” i muru obronnego.

Wykop o wymiarach 4 x 2,50 m założono w maksymalnie dostępnym miejscu, tj. w odległości 173 cm od przypory i 710 cm od wschodniego narożnika muru obronnego. Zgodnie z wyznaczonym celem badań w wykopie odkryto fundamenty muru obronnego. Zbudowano go z różnej wielkości głazów narzutowych ułożonych warstwami. Szczeliny między nimi były wypełnione mniejszymi kamieniami i gruzem ceglany. Całość połączono zaprawą wapienną. Fundament ma kamienną odsadzkę o szerokości 30-50 cm, zarejestrowaną na głębokości 85-90 cm od powierzchni wykopu. Posadowiono go w warstwie szaro-zielonkawego iłu do głębokości 320 cm w narożniku północno-wschodnim i 350 cm w narożniku północno-zachodnim.

W wykopie zarejestrowano następujące warstwy kulturowe: 1) czarno-brunatna próchnica o miąższości 5-20 cm bez zabytków; 2) szaro-żółta glina przemieszana z drobnym gruzem ceglany o miąższości 10-60 cm; 3) gruzowiskowo-zasyypiskowa przemieszana z brunatną ziemią, zaprawą, kamieniami o miąższości 130-230 cm. Zawierała fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej i nowożytniej, fragmenty kości zwierzęcych. Ostatnią, czwartą warstwę stanowił szaro-zielonkawy ił o miąższości około 130 cm. Strop warstwy o miąższości 80-120 cm był przemieszany z drobnym gruzem ceglany, węgielkami drzewnymi i zawierał nieliczne fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej. Poniżej warstwa była jałowa.

Przeprowadzone badania archeologiczne pozwoliły określić budowę, posadowienie i stan zachowania odkrytego fundamentu. Fundament muru obronnego wzniesiono podobnie jak pozostałe mury w końcu XIV i na początku XV w. W układzie warstw dochodzących do fundamentu widoczne są ślady użytkowania terenu na przestrzeni od XIV po koniec lat 90. XX w. Odkryte 2 pierwsze warstwy należy wiązać z końcem lat 90. XX w. Przeprowadzono wówczas remont budynku znajdującego w pewnej odległości od muru obronnego, a teren wokół uporządkowano, obsadzając niskopienną roślinnością. Warstwa trzecia o największej miąższości, która zawierała dużą ilość gruzu ceglano i zaprawy pochodzi z XIX w. Związana jest najpewniej z licznymi naprawami lica ceglano muru obronnego i remontem budynku „magazynu solnego”. W czasie dokonywania napraw ceglano muru odsłaniano najpewniej częściowo kamienny fundament. Celem tego zabiegu było skucie rozwarstwiającego się muru i uzupełnienie jego lica nową cegłą (starego lub już nowego typu), nierzadko łącząc go na cement. Czwarta warstwa jest ściśle związana z okresem budowy zewnętrznych umocnień obronnych przypadającym na koniec XIV i początek XV w.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie i u WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

OSTRĘŻNIK, st. 1,
gm. Janów, woj. śląskie,
AZP 89-51/1

- zamek średniowieczny

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od 1 do 30 sierpnia pod kierunkiem dr. Stanisława Kołodziejewskiego (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie). Finansowane przez Instytut Filozoficzno-Historyczny WSP w Częstochowie, Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Gminę Janów, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Przebadano powierzchnię 0,15 ara. Pierwszy sezon badań.